Ежелгі грек философиясының

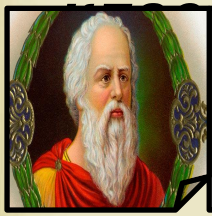

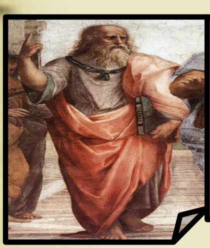

Сократ
(б.д.д.470-399жж.)

Өз өмірі философиялық Ілімінің айнасы болған афинылық философ. Сократтың философиясы әрбір ғасырдағы, әрбір дәуірдегі адамдарды үнемі ойлантатын, ешуақытта маңызын жоймайтын аса қажетті ілім. Сократ ілімі бізге шәкірттері арқылы жеткен. Сократтың ойынша, таным философияның негізгі мәселесі адам болуы керек.

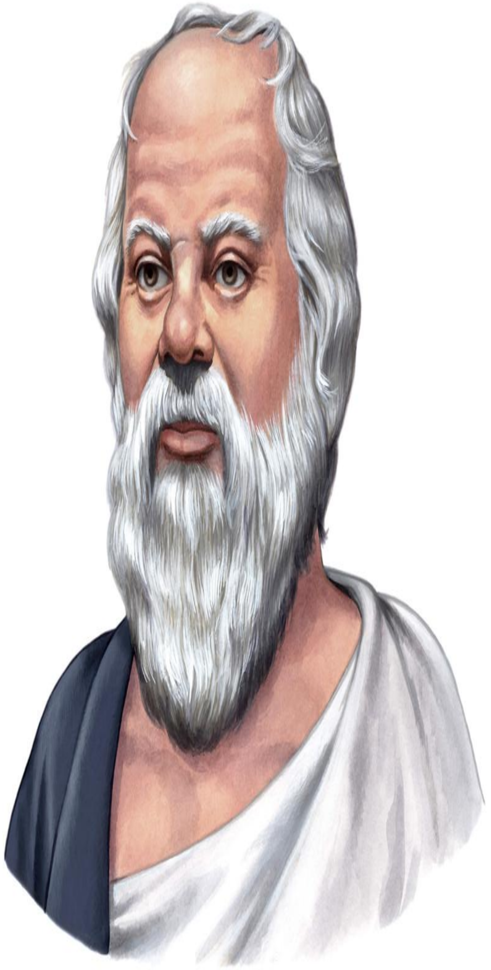

Сократ «философияның басты міндеті –табиғатты зерттеу емес, адамды тану» екенін бірінші болып айтты. Сократ жанның денеден –денеге көшуі идеясын жақтаушы. Сократ этикалық реализмді жақтады: 1. «кез келген білім –ізгілік»; 2. «кез келген зұлымдық –білімсіздіктен туады» деп түсінді.

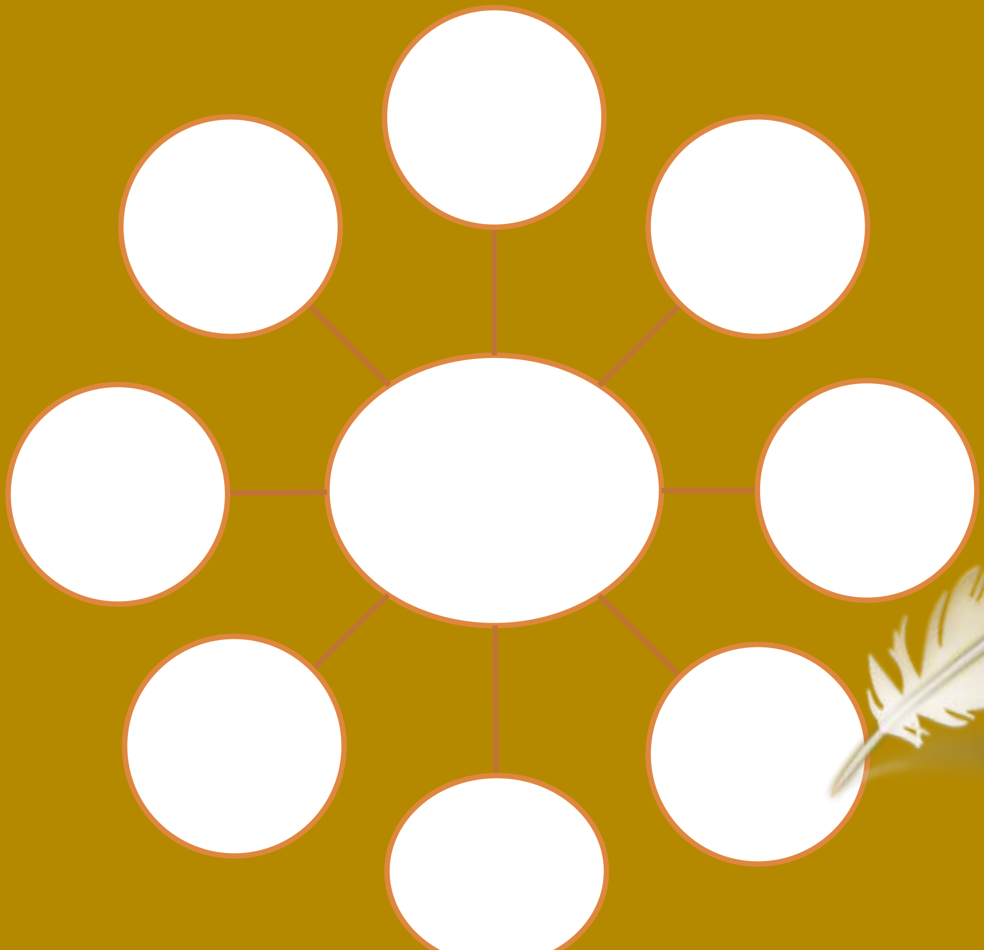

Сократ әңгімелесу тәсілін өзі «маевтика» деп атады. Маевтика – «кіндік шешелік», «ой толғау өнері» дегенді білдіреді.

Оның мәні –әңгімелесушіге дайын ойларды үйрету емес, оған жетекші сұрақтар беру арқылы ойландырып, ақиқатты іздеуге итермелеу.

Сократ ілімінің тарихи мәні:

- Білімді насихаттады
- Адамзатты толғандырған мәңгілік сұрақтарға жауап іздеді
- Маевтика әдісін ашты,пайдаланды.

Платон
(б.д.д. 427-347жж.)

атақты және аса ауқатты бай жанұядан шыққан. Философия тарихында Платонның қалыптасуы, көбінесе оның ұстазы Сократтың есімімен тығыз байланыстырады. Оның үстіне Платонның көптеген шығарма сұхбаттарының негізгі кейіпкері — Сократ. Ол Афины

Онтологиялық ілімі:
Платон дүние, тіршілікжәне барлық нәрсе 3 субстанциядан құралатындығын негіздейтін ТРИАДАЛЫҚ ілімді ұсынды. Ол 3 негізден құралады:

Платонның гносеологиясы:

- Материалды дүние – “идеалдар әлемінің” бейнесі ғана
- Таным объектісі ең алдымен “таза идеялар” болуға тиіс
- “Таза идеяларды” сезімдік таным арқылы тану мүмкін емес
- “Таза идеяларды” жоғары рухни әрекет нәтижесінде ақыл рқылы ғана тануғаболады
- Жоғары рухани әрекет –дайындығы бар адамдарға білімді, интелектуалды философтарға ғана тән.

Платон мектепті 7 түрге жіктейді:

Монархия –бір адамның әділетті билігі

- Тирания –бір адамның әділетсіздік билігі

Аристократия-азшылықтың әділетті билігі

- Олигархия –азшылықтың әділетсіз билігі

Демократия –көпшіліктің әділетті билігі

- Тимократия –көпшіліктің (армия, әскербасылардың) әділетсіз билігі

Болшақтың мектебі –мемлекеттік билікпен заңдардың қажеттілігіболмайтын идеалды мемлекетті

Аристотель

(б.д.д. 384- 322жж.)

Классикалық кезеңдегі ежелгі грек философы. Платонның шәкіріт. . Ол философияның өз алдына ғылым ретінде қалыптасуының негізін қалап, өз еңбектерінде басқа ғылымдардың мәселелерін философия тұрғысынан қараған алғашқы ойшыл-философ.

Аристотель философиямының дамуы 3 кезеңге жіктеледі:

- Б.д.д. 367-347 жж. 17 жасында Платон академиясында дәріс алған, Платон өліміне дейін шәкірт болды.
- Б.д.д. 347-335жж. 41 жасында –Македония мемлекетінің астанасы Пелле қаласында Филипп патшаның шақыруымен оның ұлы Александрдың тәрбиесімен айналысады.
- Б.д.д. 335-322жж. –өзінің философиялық мектебін –Ликейді (Перипатикалық мектеп) ашып өмірінің соңына дейін сонда шұғылданды.

Аристотель сол кездегі ғылымдардың барлық саласында да ат салысып, көптеген еңбектер жазып қалдырған:

- «Категориялар»,
- «Аналитика» (І-ІІ томдар),
- «Топика»,
- «Физика»,
- «Метафизика»,
- «Этикалық трактаттар»,
- «Саясат»,
- «Риторика»,
- «Поэтика» т.б

Өзінің ілімін Аристотель мәнділікті болмыс деп қарастырудан бастайды да, оны сол болмыстың өзіне тән категориялары арқылы түсіндіруге тырысады. Мәннің көріністері:

1) түпнегіз, субстрат;
2) болмыстың мәні;
3) болмыстың мәнімен түпнегізден тұратындар;
4) жалпыға бірдей әмбебап жалпылық;
5) жалпылық
6) ерекшелік.

Аристотельдің пікірінше адамдар **«қоғамдық жануарлар».** Отбасының, қоғамның таиғи дамуының арқасында мемлекет пайда болады. Мемлекеттің табиғаттан айырмашылығы, онда көптеген әлеуметтік т.б. қатынастардың өріс алғандығы. Мемлекет басшысы, қалыптасқан қоғамдық жағдайларға сәйкес адамдарды басқаруы тиіс. Әсіресе жастарды тәрбиелеу мәселесі басты мақсат болу керек.

Назарларыңызға РАХМЕТ!!!